

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 17. An & qualiter Clericis prohibita negotiatio proprietatis seu mercatura, & quæ illa dicatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

De cetero in casu, ubi nulla delicti fama aut praesumptio apparet, id non liceret cum enim in multis casibus arma ei deferre liceat, foret illa capio cognitionis, quae seculari Magistratui super clerico non licet Barbol. l. c.

Quaest. 16. An & qualiter clericis prohibitum exercere officia, negotia & commercia secularia?

R Esp. primò: ea, maximè, dum in se inhonesta sunt & fordida, prohibentur illis expressè. *c. clerici officia. h. 1. ubi dum dicitur; maximè inhonesta*: indicatur, quòd clerici etiam commercia secularia non inhonesta vitare debeant. Abb. in cit. c. num. 3. nisi fortè egeant. *Can. clericus vitium. dist. 91. & c. 1. de celebrat. missar. vel visi ob curam viduarum aut pupillorum c. 1. dist. 88. vel ob alias necessitates. c. 1. ne clerici vel monachi.* Potrò inter inhonesta officia respectu clericorum ad ministeria ecclesiastica deputatorum censentur, exercere publicè & personaliter officium macelliariorum seu lanionum, couponariorum tabernariorum. *Clem. 1. h. 1. ad fordida spectat publicè agere fabricum, pelles & coria parare, & alia hujusmodi vilia & immunda exercere, ita AA. communiter cum Specul. ad tit. de cler. conjug. num. 6. & 7.*

2. Resp. Secundò: dubium non est, clericos habentes beneficium ecclesiasticum, aut constitutos in sacris ea exercentes peccare graviter, & quidem, ut videatur gravius, quam exercentes negotiationem aliam de se non inhonestam aut fordidam; quia longè plus ea dedecent initiatos ordinibus sacris, utpote divinis mysteriis tractandis viciniore, ut patet ex gravitate poenarum illis à SS. Canonibus intentarum de quibus paulò post. Clericos verò in minoribus tantum ordinibus constitutos ea exercentes (modò id faciant non deferentes habitum & tonsuram clericalem, adeoque in dedecus status & ordinis clericalis) non peccare, ex eo conficitur, tum quia istiusmodi secundum se non sunt inhonesta theologicè; tum quia istiusmodi clerici liberè & sine peccato renunciare possunt facto suo non peccaminoso statui & privilegiis clericalibus, licentque iis omnia quae laicis in civilibus & criminalibus juxta dicta.

Quaest. 17. An & qualiter clericis prohibita negotiatio propriè talis seu mercatura, & quae illa dicatur?

R Esp. ad primum: negotiatio quoque propriè talis prohibita est clericis (intelligè constitutis in sacris, uti & clericis minoribus, incedentibus in habitu & tonsura) *c. fin. h. 1. Can. consequens. & Can. ejiciens, dist. 88. c. 1. ne clerici vel monachi, & c. secundum eod. juxta illud Apostoli. 2. ad Timoth. 2. nemo militans Deo implicet se negotiis secularibus.* Bellet. loc. c. §. 21. num. 2. Delb. de immunit. p. 1. c. 4. du. 2. n. 10. Barb. in cit. c. fin. num. 3. cum communi; & quidem sub peccato mortali, quod poenae illis constitutae important quod tamen sic limitat Reiffenst. hoc. t. num. 134. citans pro hoc Barbol. l. 1. jur. eccles. c. 40. num. 120. Dian. p. 1. tr. de contr. lib. resol. 72.

ut peccetur mortaliter nisi excuset paritas materiae consistens in hoc, quòd clericus semel tantum iterumve fuisset negotiatus. Quae tamen limitatio potius locum habet quòd ad poenas & privationem privilegii clericalis statutas clerico negotiatori; eum verba significantia exercitium vel officium non verificentur in unico actu, sed tantum in repetitis pluribus actibus. V. g. non dicatur mercator, qui semel tantum merces aliquas vendidit, sed saepius ultro citroque negotiando. Pith. h. 1. num. 30. cum Anchar. in cit. c. fin. h. 1. num. 4. Sanch. cons. mor. l. 2. c. 4. du. §. 1. num. 7. Illud certum videtur, clericum excusari à peccato ob necessitatem; quia aliquando non habet unde vivat. *c. 1. ne clerici vel monachi.* Reiffenst. loc. c. citans Barbol. ubi ante num. 119. Sic quoque nihil SS. Canonibus contrarium, adeoque nihil peccaminosum, contineri in ea negotiatione, dum clerici vel religiosi in Brasilia vel India Orientali, dilatationi & conservationi Ecclesiae vacantes, qui ad sui sustentationem multis rebus ex Hispania mittendis egent; merces suas mittunt in Lusitaniam, ubi plus valent; ut ex pretio iis necessaria mirantur, affirmat Molin. de iust. tract. 2. d. 342. apud Barbol. in cit. c. fin. num. 3. citantem plures alios.

2. Resp. ad secundum: per negotiationem propriè talem jura & SS. Canones intelligunt illam, qua quis rem quampiam emit, ut eandem, non immutatam materià, vendat alteri. Azor. in st. mor. p. 2. l. 7. c. 15. in fine. cui descriptioni addendum videtur: *carum, cupiditatis & lucri gratia*, vel, ut Barbol. inc. secundum ne clerici vel monachi. num. 3. dicitur negotiari, qui aliquid emit aliove contractu oneroso acquirit, ut ex illius venditione lucrum acquirat. Qualis negotiatio clericis interjecta secundum Bellet. l. c. p. 2. §. 1. de poenis cler. num. 1. apud Reiffenst. h. 1. num. 131. interviendum quis. v. g. emit lanam, ut suis expensis per mercenariorum seu opificum industriam laboremque (non autem per seipsum) aliquid v. g. pannum conficiat, eum postea venditurus, ut aliquid lucraretur & qualis secundum Azor. loc. c. non est, dum quis nutrit animalia, ut eadem vendat, aut ex eorum lana panno confecto arte & industria lucrum faciat. Item, dum ex patrimonialibus vel fructibus beneficii sui vendit aliqua. Azor. loc. c. Barbol. jur. eccles. l. 1. c. 40. num. 127. juxta relatum ab eo S. Cong. Trid. declarat. Quin etiam speciem negotiationis clericis prohibitam, unde negotiatores seu mercatores dici queant, non habet, dum clericus vinum, oleum, triticum ex redditibus patrimonialibus aut beneficii sui collecta aliò mittit, ubi pluri venduntur; cum lucrum illud non proveniat ex emptione prius facta, nemoque negotiari censeatur vendendo res ex propriis beneficiis vel bonis patrimonialibus provenientes. ita tenent Molin. de iust. Tom. 2. d. 341. Less. l. 2. c. 21. du. 1. an. 4. Bellet. disq. cler. p. 1. de discipl. cler. §. 21. a. num. 7. Malder. de iust. tr. §. c. 2. du. 4. Duard. in Bull. Cæna. l. 2. can. 28. g. 9. num. 14. & seq. Tanner. tom. 3. d. 4. q. 7. du. 2. n. 69. Rebell. p. 2. l. 9. q. ult. f. 1. §. 2. Barbol. in collect. tom. 3. l. 3. tit. 50. c. 6. num. 3. Rice. in pr. to. 1. resol. 317. Castrop. tom. 2. tract. 12. d. unic. p. 9. n. 16. Bonac. tom. 3. in Bull. Cæna. d. 1. quaest. 19. p. 3. §. 2. num. 6. & alii, quos citat & sequitur Delb. p. 1. c. 5. du. §. a. n. 1. dicens esse communem. Item talis negotiatio non est, dum quis ex motivo caritatis emit

vidua-

virtualia, ut tempore famis non tantum pro suo usu habeat, sed etiam aliis egenibus vendere possit pro currente precio, modo non faciat lucri gratiam. Abb. in c. 1. ne cler. vel monachi. num. 9. Ricc. pr. p. 3. resol. 199. num. 3. Item dum ab initio defuit animus negotiandi in emendo, V. g. qui emit pro sui familiaeque sustentatione in annum frumenta, & quod elapso anno supererat, revendit currente precio, licet cariore. Ricc. loc. c. resol. 202. num. 1. Barbof. loc. c. num. 122. citans alios. vide Eeundem in c. secundum. ne cler. vel monachi. num. 3. & 4. ubi etiam quod possit clericus exercere mercaturam, ut se suosque alat. Et in genere qualis negotiatio non est, dum quis emit materiam, eamque per artem reductam in aliam formam vendit, praesertim ubi eam formam suo labore & artificio induxit. V. g. dum empto filo facit retia, ex viminibus canistra, ex auro vel argento coempto salices aliaque suppellectilia, eaque vendit; tantumque abest, quod istiusmodi exercitatio sit clericis prohibita, ut etiam illis recommendetur exemplo antiquorum cemitarum, quin & ipsiusmet S. Apostoli Pauli hac ratione de labore manuum victitantis, modo tamen officium suum ecclesiasticum per hoc non negligat. can. clericus victum. dist. 91. c. presbyter. can. clericus quemlibet. dist. ead. cap. 1. de celeb. missar.

Quest. 18. An liceat clericis per alium exercere negotiationem propriam?

Resp. affirmativè. Sic v. g. Titius pecunias, quas habet ex matrimonio, potest tradere mercatori, ut negotiationi exponat. Item potest cum laico inire societatem, ita ut ipse pecuniam in commune conferat, sed solus laicus negotiationem exerceat. ita Azor. p. 2. l. 7. c. 15. vers. ult. citans Medinam, de reb. restit. quest. 31. Dian. resol. mor. tr. de contract. resol. 73. Barbof. l. c. num. 2. & alii apud illum. Idem dicit Azor. de conobio religiosorum, quod possit pecunias ex redditibus suis collectas dare mercatori ad negotiationem; eò quod SS. canones solum prohibeant clericis beneficiatis vel in sacris constitutis, ne per se negotientur; cum id illos minimè deceat. Et quamvis eandem sententiam sectetur. Delb. p. 1. c. 5. du. 3. f. 3. num. 4. citans pro ea Molin. Salas. Malder. Rebell. Squill. & c. contra Genuens. in pr. c. 62. num. 6. Rice. pr. fori eccles. p. 3. resol. 205. num. 2. Ugo. lin. de potest. Episc. c. 13. §. 17. & alios, ipse tamen num. 14. ait, esse id ipsum parum decens statum ecclesiasticum, & non faciendum, nisi iusta aliqua causa excuset, alias semper subesse peccatum aliquod veniale, si non ex vi prohibitionis positivæ, saltem ex vi prohibitionis naturalis ob dictam decentiam; & sic tenere Molin. de iust. Tom. 2. d. 342. num. 10.

Quest. 19. Quenam praeterea exercitia prohibita clericis?

Resp. Prohibetur illis insuper cit. c. clerici. 15. h. t. ne jocolatoribus & histrionibus intendant, seque faciant galiardos & buffones, idest, mimos & histriones; tabernas omnino evitent praeterquam ob necessitatem in itinere constituti; neque ad aleas & taxillos ludant, neque huiusmodi ludis intersint.

R. P. Lemr. Jur. Can. Lib. III.

2. Quod attinet ad primum, notandum, per intendere jocolatoribus, intelligi interesse illis, seu spectare istiusmodi ludos inhonestos. Unde etiam jubentur vitare convivia nuptialia publica & scenas, ubi talia exercentur. can. presbyteri. dist. 34. ne, ut dicitur ibidem, auditus aut obtutus factis ministris deputati turpium spectaculorum & verborum contagione polluantur. Item can. non oportet. il. 2. de consecrat. dist. 5. & secundum Gl. incit. c. presbyteri. v. etiam alienarum. & Abb. in c. cum decorum. hoc. t. jubentur ex mensa surgere & recedere, ubi adveniunt histriones & jocolatores. Istiusmodi autem clericos exercentes jocolatoriam & histrioniam utique peccare graviter (etiam, ut videtur, dum una vice id faciunt, secus ac dictum de clerico negotiatore) cum hac ratione plurimum detrahant dignitati ordinis clericalis, sintque ipso iure infames jocolatores, qui omnibus faciunt sui spectaculum, juxta l. 20. ff. de his qui not. infam. juncta Gl. v. definit. & hinc etiam tales ad clericatum promoveri non possunt. can. in maritum. dist. 33. c. 1. dist. 51. Sayr. de cens. l. 7. c. 10. num. 8. Bellet. loc. c. tit. de discipl. cler. §. 10. n. 17. & 18. & alii, quos citat & sequitur Barbof. ad cit. c. clerici. num. 2. Dum verò ipsi non exercent talia, sed talibus intersunt, an peccent mortaliter, dubitari potest. Idem dicendum videtur de iis, quod de clericis constitutis in sacris, si intersint comediis, dicit Sanch. de matrim. l. 9. d. 46. num. 41. nimirum, si ob solam curiositatem absque periculo probabili lapsus in peccatum grave, cessante scandalo (quod hodie dum cessare credit, quia frequentissimum, clericos illis interesse) intersint. Nec ob stare prohibitiones Conciliorum & utriusque juris; eò quod, ut Imol. in cit. c. cleric. n. unic. apud Barbof. loc. c. num. 3. sint tantum de honestate; vel potius, ut Barbof. dicendum cum Cajetan. in summario v. clericorum peccata ad finem. non obligare sub mortali, cessante scandalo & contemptu.

3. Quod attinet ad secundum, notandum, ludum alearum (per quem clericis prohibitus intelligitur ludus quicumque qui magis fortunam quam arte & ingenio regitur; non verò, qui magis consistit in arte & ingenio, vel etiam virtute corporis adeoque clericis permiffum. Barbof. loc. c. num. 7. Pirh. hoc. t. num. 25. cum communi) ob plurima incommoda inde oriri solita (quæ ex Archidiacono in c. Episcopus. dist. 35. num. 2. enumerata vide apud Barbof. loc. c. num. 6.) prohibitum sub mortali inferunt plures ex pœnis, de quibus paulò post; item ex eo, quod Aleatores publici sint infames, ut citatis. Molin. de iust. tract. 2. dist. 129. Mascard. de probat. conclus. 995. Rebuff. Vivian. & aliis Barbof. in collect. ad c. inter dilectos. de excess. Pralat. num. 3. & 4. ubi etiam ex Garc. de benef. part. 7. cap. 8. num. 40. quod Rota decis. 426. num. 2. part. 1. diversar. censuerit, clericum aleatorem indignum, cui beneficium conferatur, & si est publicus, collationem ei factam ipso iure esse irritam. Verùm hæc intelligenda, si aleis aut etiam chartis ludant clerici in magna quantitate, vel etiam frequenter, palam & cum scandalo populi; secus, si privatim sine scandalo ex bonis patrimonialibus, aut etiam redditibus beneficiorum suorum in quantitate modica, spectato honorum suorum & reddituum copia, recrea-